

Przeegląd Wydarzeń

w gminie Ruda-Huta

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

GRUDZIEŃ 2013 nr 4 (32)

ISSN 16897943

*Podnieś rękę, Boże Dziecię!
Błogosław Ojczyznę miłą!
W dobrych radach, w dobrym bycie
Wspieraj jej siłę swą siłą.*

Niech Święta Bożego Narodzenia
przebiegają w spokoju, radości, wśród Rodziny i Przyjaciół,
a nadchodzący Nowy Rok 2014
obfituje w zdrowie, szczęście
i przyniesie spełnienie najskrytszych marzeń!
Mieszkańcom Gminy Ruda-Huta
życzą

Piotr Śliwa

Przewodniczący Rady Gminy Ruda-Huta

Kazimierz Smal

Wójt Gminy Ruda-Huta

Świadectwo miejsca

W sobotę, 5 października 2013 r. w Rudzie, gmina Ruda-Huta, chełmscy archeolodzy, pod kierunkiem Wojciecha Mazurka, dokonali wykopaliska i uratowali skarb.

str. 11.

Podsumowanie

2013 roku

w gminie Ruda-Huta

str. 2.

Podsumowanie 2013 roku w gminie Ruda-Huta

Na początku roku 2013 zastanawialiśmy się jaki on będzie dla gminy Ruda-Huta. Z każdej strony słyszeliśmy o kryzysie, który może spowodować, że gminy nie dadzą sobie rady przede wszystkim z finansami, tym bardziej że w latach poprzednich większość gmin, tak jak my, realizowała szereg inwestycji korzystając ze środków, które pozyskiwały z różnych programów Unii Europejskiej.

Podsumowując ten rok trzeba na początku powiedzieć, że był to kolejny dobry, chociaż wcale niełatwy, rok dla gminy.

Już na początku musieliśmy przekształcić Zakład Komunalny w spółkę by można było „powalczyć o śmieci” i w dalszym ciągu utrzymać miejsca pracy dla ludzi tam pracujących, a przez to wykonywać większość prac bieżących na terenie gminy.

Zmieniły się przepisy dotyczące zbiórki śmieci, lecz mimo to dzięki temu przekształceniu i zrozumieniu mieszkańców, to nasza spółka wygrała przetarg i opłaty mogą być na niewielkim poziomie.

Rok 2013 to rok kolejnych inwestycji w gminie: **dokończenie pierwszego etapu budowy kanalizacji w Rudzie-Hucie; ul. Niepodległości i Nadrzeczna, wykonanie drogi asfaltowej w Zarudni - 770 m, wykonanie drogi asfaltowej w Żalinie - 740 m, wykonanie drogi asfaltowej w Rudzie-Hucie, ul. Polna - 550 m, wykonanie łącznika między ul. Targową a placem szkolnym w Rudzie-Hucie, remont pomieszczeń kotłowni w Zespole Szkół w Rudzie-Hucie, renowacja wiatraka typu „Kozłak” w Żalinie, remonty dróg w ramach funduszu sołeckiego, modernizacja drogi powiatowej w Leśniczówce poprzez wykonanie nowej nawierzchni (koszty po 50% pokryło Starostwo Powiatowe w Chelmie i Gmina Ruda-Huta), wykonaliśmy remonty mostu i przepustu na Gdolanca w Gdoli i Rudzie-Hucie, PGNiG buduje przechodzący przez naszą gminę gazociąg, który pozwoli w przyszłości dostarczać gaz ziemny do gospodarstw i instytucji, realizujemy projekty związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest.**

Rok 2013 był też rokiem bardzo ważnych rocznic. To przede wszystkim 150 rocznica powstania styczniowego. Na terenie gminy w czasie powstania miały miejsce 3 bitwy, tj.: bitwa pod Rudnią, bitwa pod Żalinem i bitwa pod Rudką. Z tej okazji odbywały się przede wszystkim w szkole apele i inscenizacje związane z tą rocznicą.

Drugą ważną rocznicą było 90-lecie utworzenia parafii pw. Św. Stanisława BM i Niepokalanego Serca NMP w Rudzie-Hucie. W naszym przeglądzie najczęściej opisujemy czym zajmuje się gmina. Tak się składa, że mój czas pracy na stanowisku wójta jest zbliżony (niewiele krótszy) do pracy duszpasterskiej proboszcza ks. Kanonika **Aleksandra Tabaki**.

Jak bardzo w tych ostatnich 10 latach zmienił się kościół i jego otoczenie, widać gołym okiem: remont wnętrza kościoła, malowanie i naprawa tynków, nowy ołtarz główny, nowy ołtarz pamięci w bocznej nawie, nowe organy wraz z przebudową całego chóru, nowe okna w całym kościele, nowe witraże w oknach bocznych naw, nowe schody przed wejściem do kościoła, **nowe kinkiety w nawie głównej kościoła, nowe, profesjonalne nagłośnienie, gazowe ogrzewanie kościoła, wyremontowane prezbiterium, przebudowa domu parafialnego, odnowiony dach i elewacja kościoła, uporządkowanie całego terenu przy kościele poprzez ułożenie kostki, uporządkowanie cmentarza poprzez usuwanie starych, stanowiących zagrożenie dla ludzi i nagrobków drzew.**

To i wiele innych działań proboszcza, przy udziale parafian, są często również dla nas powodem do dumy, a jednocześnie wzorem do naśladowania dobrego gospodarza.

Gmina Ruda-Huta jest członkiem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Poleska Dolina Bugu”, w ramach którego realizujemy szereg projektów, tzw. „miękkich”. Najlepszym przykładem jest kolejna „Wyżyna Teatralna” czyli ogólnopolskie warsztaty teatralne odbywające się w Rudce z udziałem gwiazd oraz teatrów z całej Polski. Gospodarzem są: „Teatr OKO” oraz „Jarzębina Czerwona”.

Mijający rok był bardzo bogaty w różnego rodzaju imprezy kulturalne organizowane przez GOK, Szkołę, Bibliotekę, przy dużym udziale mieszkańców gminy.

Trzeba wymienić tu: „Bolkowanie” to tradycyjnie jedna z najciekawszych imprez

na Lubelszczyźnie, „Ekomajówka” w Gotówce, Wieczór Kolęd i pastorałek, LO-wizja, Dzień Dziecka, spotkanie emerytów z okazji Dnia Seniora i Dnia Inwalidy, Popołudnie z Hutnikiem (po raz pierwszy w tym roku), działalność Koła Literackiego w Bibliotece (wydanie zbioru opowiadań), Dzień Kobiet, Konkurs Palm i Pisanek oraz wiele innych. To naprawdę ogromna wartość w promocji naszej gminy.

Jak co roku mogliśmy liczyć na naszych strażaków z OSP Ruda, Leśniczówka i Żalin. Mam tu na myśli działanie w zakresie ratownictwa ale także udział w zawodach i ćwiczeniach.

Mówiąc o grupach aktywnych chcę podkreślić szczególną rolę naszych zespołów

artystycznych. Dziękując za pracę i współpracę w minionym roku *Kapeli Rudniacy z Rudy, Jarzębinie Czerwonej z Rudki, Bokornie i Wiśniowemu Sadowi z Żalina* oraz zespołowi *Akord z Rudy-Huty*. Pragnę powiedzieć, że jesteśmy Wam bardzo zobowiązani za wszystko, co robicie, na rzecz naszej społeczności.

Nie jest możliwe, by wymienić wszystkich i wszystko co miało miejsce z udziałem różnych osób, ale nie mogę pominąć wędkarzy i ich aktywności, *KGW Ryzykantki z Rudy*, gospodyń z Żalina, grupy rowerowej *Ruda Team*, Stowarzyszenia Miłośników Gminy Ruda-Huta.

Ten rok obfitował także w różnego rodzaju działania związane z pomocą dla potrzebujących. Mam tu na myśli działalność wolontariuszy, koncerty charytatywne. Dziękuję wszystkim pomagającym osobom na ręce Pani **Agnieszki Szczurek-Jokisz**, inicjatorce wielu przedsięwzięć.

LKS Hutnik obronił się przed spadkiem, a rozgrywki w rundzie jesiennej pokazały, że jest to drużyna z przyszłością.

W październiku rozpoczęło swoją działalność przedszkole *Pod Zieloną Koniczynką*, które utworzone zostało z inicjatywy rodziców i nauczycieli tworzących Stowarzyszenie *Pod Zieloną Koniczynką*. Gmina jest partnerem tego przedsięwzięcia. Udostępniliśmy pomieszczenie w budynku szkoły.

Mijający rok obfitował też w wydarzenia o trochę innym charakterze.

W czerwcu Rada Gminy po raz pierwszy w 40-letniej historii gminy nadała tytuł Honorowego Obywatela Gminy Ruda-Huta dla **Ricardo Victora Kamińskiego** potomka **Henryka Michała Kamińskiego** patrona naszego Liceum, osoby najznakomitszej w dziejach tego terenu.

28 czerwca gościliśmy przedstawicieli kilkunastu wyższych uczelni z całej Polski, którym miałem okazję zaprezentować nasze dokonania w dziedzinie ochrony środowiska. Była to konferencja pt. *Innowacje technologiczne w inżynierii i kształtowaniu środowiska* organizowana przez Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie przy naszym skromnym udziale.

W październiku byliśmy gospodarzami konsultacji związanych z nową perspektywą finansową na lata 2014-2020 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego. Uczestniczyli przedstawiciele z powiatów: chełmskiego, włodawskiego, miasta Chełm. Spotkanie odbyło się z udziałem Marszałka Województwa Lubelskiego **Krzysztofa Hetmana**.

Ruda-Huta, jako najliczniejsza grupa, reprezentowała Polskę na festiwalu *Pola i kultury świata* we Francji. Bokoryna i Teatr OKO byli tam prawdziwymi gwiazdami.

Tradycyjnie już braliśmy udział w obchodach kolejnej, 70. rocznicy tzw. rzezi wołyńskiej w Ostrówkach, porządkowaniu cmentarzy na Wołyniu przez uczniów i nauczycieli z naszych szkół, to spotkania młodzieży szkolnej w Rudzie-Hucie i na Ukrainie.

Szanowni Państwo!

Jak widać mijający rok w naszej gminie był rokiem dobrym.

Mamy już plany na następny. Będziemy kontynuować budowę kanalizacji tj. ul. Łączna i dalej ul. Niepodległości w kierunku Zarudni. Pozyskaliśmy już pieniądze ok. 800 tys. zł na wykonanie pomp ciepła dla kolejnych 6 budynków, złożyliśmy wniosek na dofinansowanie remontu świetlicy w Leśniczówce, rozpoczniemy remont budynku z przeznaczeniem na GOK w Rudzie-Hucie, będziemy remontować i budo-

wać kolejne drogi na terenie gminy.

Na koniec dziękuję Radnym Rady Gminy za współpracę, podejmowanie trafnych decyzji, sołtysom i wszystkim mieszkańcom gminy za wszelkie dobro, jakie czynicie.

Mam nadzieję, że rok 2014 będzie rokiem jeszcze lepszym niż mijający 2013 r.

Życzę, by upłynął w zdrowiu, żeby wszystko o czym marzycie się spełniło. Wszystkiego co najlepsze z okazji Świąt Bożego Narodzenia oraz pomyślności w 2014 roku.

Kazimierz Smal

Wymiana dowodów osobistych

Uprzejmie Państwu przypominamy, że dowody osobiste są ważne 5 lub 10 lat od daty ich wydania. W związku z powyższym należy sprawdzić termin ważności swojego dowodu.

W przypadku upływu terminu ważności dowodu osobistego należy wystąpić o jego wymianę – wniosek należy złożyć nie później niż 30 dni przed upływem terminu ważności dowodu.

Wniosek o wymianę dowodu osobistego składa się OSOBIŚCIE w naszym urzędzie

w pok. nr 2 w dniach pracy urzędu tj. od poniedziałku do piątku w godz. od 7.00 do 15.00.

Do wniosku należy dołączyć dwie wyraźne i jednakowe fotografie o wymiarach 35 x 45 mm, odzwierciedlające aktualny wizerunek osoby, której wniosek dotyczy przedstawiające tę osobę bez nakrycia głowy i okularów z ciemnymi szklami w taki sposób, aby ukazywały głowę w pozycji lewego półprofilu i z widocznym lewym uchem, z zachowaniem równomiernego oświetlenia twarzy.

Dowody osobiste wydawane są bezpłatnie.

Wójt Gminy
-/Kazimierz Smal

Uwierzyć Wierze

Pod takim hasłem przeżywaliśmy tegoroczne XXI Święto Patronalne KSM w naszej Archidiecezji, aby w ten sposób nawiązać do Roku Wiary w Kościele.

Z naszej parafii uczestniczyło 7 osób w uroczystościach, które rozpoczęły się w Lublinie w sobotę 23 listopada 2013 r. o godz. 14.00 w kościele pw. Niepokalanego Poczęcia NMP (garnizonowy). Sprawowana była Msza Święta której przewodniczył abp **Stanisław Budzik**. Po Eucharystii dalsza część programowa miała miejsce w auli Kardynała **Stefana Wyszyńskiego** na KUL następnie młodzież przeszła na Plac Litewski, gdzie odbył się koncert i zakończyło się spotkanie.

Druga część obchodów Święta Patronalnego odbywała się w parafii.

W niedzielę, 24.XI.2013 r., przeżywaliśmy uroczystość Chrystusa Króla Wszechświata, która kończy rok liturgiczny. Młodzież z KSM podczas mszy św., która była sprawowana w ich intencji, zaangażowała się w oprawę liturgii, a potem przygotowała adorację przed Najświętszym Sakramentem.

Przy okazji święta patronalnego pragnęlibym przedstawić działalność KSM-u w parafii pw. św. Stanisława BM i Niepokalanego Serca NMP w Rudzie-Hucie.

Spotykamy się w każdy piątek na mszy św. o godz. 17.00, następnie idziemy do salki w celu realizowania programu, który ułożyliśmy w następujący sposób: pierwsze spotkanie w miesiącu to medytacja Pisma Świętego, drugie to spotkanie z tzw. „pakietu”, trzecie to spotkanie integracyjne (np. rozmowa o problemach młodzieży, oglądanie filmu, wyjście na salę gimnastyczną), czwarte spotkanie to adoracja Najświętszego Sakramentu w kościele, piąte to rozmowy z zaproszonymi gośćmi z innych grup KSM.

Nasza działalność to w sposób szczególny pogłębianie naszej wiary, dawanie świadectwa innym, podejmowane akcje na terenie parafii, wyjazdy formacyjne i wiele innych zajęć.

Jesteś młody, chcesz doświadczyć Boga, jak działa w twoim życiu, poczuć ducha wspólnoty, to zapraszamy, dołącz do nas, czekamy w każdy piątek w kościele o godz. 17.00.

Ks. Grzegorz Lipiński

Święto Michała Archanioła

Wierni prawosławni z Rudy, Rudki, Łukówka i zaproszeni goście uczestniczyli 21 listopada 2013 r. w uroczystości patrona prawosławnej parafii w Rudzie, Michała Archanioła. Uroczyste nabożeństwo celebrowali: ks. mitrat Jan Łukaszuk, dziekan chełmski i ks. Jerzy Hasiuk, opiekun tutejszej diaspory prawosławnej. Miejscem uroczystości była niewielka kaplica na cmentarzu prawosławnym w Rudzie.

Homilię wygłosił ks. mitrat. Ukazał w niej postać Michała Archanioła - patrona, opiekuna służb mundurowych. Nawoływał wiernych do naśladowania Michała Archanioła w codziennym życiu i do godnego życia. Chór z prawosławnej parafii Kopytów k. Kodnia uświetnił uroczystość.

Pośród gości byli: Zastępca Wójta Gminy Ruda-Huta, **Jarosław Walczuk**, mieszkanka Równego na Ukrainie, Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury, **Marcin Woszczewski**, pracownik Urzędu Gminy, **Ewa Huzar**, regionalista, **Antoni Franecki**.

Uroczystość zakończyła agapa, wspólny posiłek, który spożyto w Gminnym Ośrodku Kultury w Rudzie.

Tradycję święta Patrona wznowiono w 2008 r., kiedy opiekun nad tutejszą grupą prawosławnych przejął ks. **Jerzy Hasiuk**.

W uroczystościach, w latach minionych zawsze uczestniczyli przedstawiciele samorządu gminnego, księża parafii rzymskokatolickiej w Rudzie-Hucie, księża z innych parafii prawosławnych.

Antoni Franecki

Obchody 11 listopada w Zespole Szkół w Rudzie-Hucie

Jedną drogą dziś wszyscy idziemy

To, co charakteryzuje każdego człowieka, to jego indywidualny genotyp, nas Polaków, łączy i wyróżnia ten jeden szczególny gen – GEN WOLNOŚCI. Dzięki niemu udało się nam przetrwać nawet najbardziej niekorzystne warunki historyczne. To pragnienie wolności od zawsze towarzyszyło pokoleniom Polaków w walce o niepodległość i jako naród powinniśmy być szczególnie z tego dumni...

Takimi oto słowami została rozpoczęta uroczystość obchodów Dnia Odzyskania Niepodległości w Zespole Szkół w Rudzie-Hucie, dnia 8 listopada. W tym roku, inaczej niż zwykle, społeczność szkolna podkreśliła charakter rocznicy 1918 roku.

Na początku krótkie przedstawienie, inspirowane lekturą szkolną *Latańnik* Henryka Sienkiewicza pozwoliło wprowadzić nastrój tęsknoty za Polską. W zrozumieniu powodów tułaczego losu wielu Polaków pomogła relacja reporterska w wykonaniu gimnazjalistów, a podkreśleniu i zaakcentowaniu potrzeby patriotyzmu dziś posłużyły recytacje uczniów szkoły podstawowej. I wreszcie podsumowanie w postaci prezentacji multimedialnej, która podjęła zagadnienie patriotyzmu polskiego.

W dalszej części akademii zgromadzeni w sali gimnastycznej wspólnie śpiewali pieśni patriotyczne, a na koniec przedstawicielki Samorządu Uczniowskiego zadawały swoim koleżankom i kolegom pytania związane z tematyką uroczystości.

Całość została uświetniona przemówieniami: Dyrektora ZS **Adama Marszałuka**, Wójta Gminy Ruda-Huta **Kazimierza Smala**, przedstawicielki Rady Rodziców **Małgorzaty Kalinowskiej**, którzy w swoich wypowiedziach szczególnie zaznaczyli fakt potrzeby bycia patriotą w zakresie nawet prozaicznych, codziennych działań, a zwłaszcza tych na szczeblu lokalnym.

Uwieńczeniem szkolnego świętowania, tak radosnej dla nas Polaków rocznicy, były następujące słowa: *Słowa ojczyzna nie należy wymawiać zbyt często ani zbyt szybko, aby nie zatracić sensu powierzonego przez przodków. Lepiej słowo to po prostu zawinąć w płótna strzep i położyć na dno rodzinnej szkatuły, pomiędzy srebrne monety i fotografie z rdzawymi plamami, jakie odzie-*

dziczyliśmy. Słowo ojczyzna należy czasem wydobywać, na przykład na Święto Zmarłych lub Święto Zmartwychwstania i kłaść na białym obrusie; polerować, jak się przeciera zmęczone oczy, aż zabłyśnie uśmiechem ironii Mickiewiczów.

Anna Bartoszevska

Wycieczka do Sobiboru

70 rocznica wybuchu powstania więźniów w obozie zagłady w Sobiborze była okazją do odwiedzenia tego miejsca przez uczniów Zespołu Szkół w Rudzie-Hucie. 16 października, wraz z opiekunami, słuchali opowieści przewodnika o historii tego miejsca i ludziach, których los sprowadził w te strony.

Przewodnik opowiedział o akcji Reinhard, która była swego rodzaju holdem dla Reinharda Heydricha, szefa Głównego Urzędu Bezpieczeństwa Rzeszy. Pod tą nazwą krył się plan eksterminacji Żydów europejskich, który wykonano, powołując do życia obozy śmierci w Treblince, Sobiborze i Bełżcu.

W przeciągu 1,5 roku w obozie śmierci w Sobiborze zamordowano 170 tys. Żydów z obszaru Generalnej Guberni, Holandii, Protektoratu Czech i Moraw, Niemiec, Białorusi, Francji, Austrii, Słowacji. Początkowo chowano ich w masowych grobach, jednak po kilku miesiącach ustawiono specjalne ruszta na bazie szyn kolejowych, aby móc pozbywać się ciał zamordowanych tam ludzi.

14 października grupa więźniów rozpoczęła powstanie zabijając kilku SS-manów. Udało się uciec grupie w liczbie około 300 osób, wielu z nich zginęło. Do końca wojny przeżyło 46 osób. Po powstaniu więźniów Niemcy zdecydowali o likwidacji obozu. Baraki i komory gazowe rozbierali więźniowie żydowscy, którzy po wykonaniu zadania zostali rozstrzelani. Ślady po obozie zostały zarte, ale pamięć pozostała do dziś.

Przewodnik oprowadził grupę po muzeum, pokazując nieliczne artefakty, jakie udało się zdobyć podczas badań archeologicznych. Następnie młodzież przeszła aleją pamięci, gdzie po obu stronach ułożone zostały kamienie z tabliczkami, na których widnieją nazwiska osób zamordowanych na terenie obozu.

Wycieczkę zorganizowała Biblioteka Publiczna Gminy Ruda-Huta we współpracy z Zespołem Szkół w Rudzie-Hucie. Uczestnikami byli uczniowie klasy I b, III b oraz III klasy LO pod opieką **Agnieszki Dąbskiej**, nauczyciela matematyki oraz bibliotekarek z Biblioteki Publicznej Gminy Ruda-Huta.

Marta Kordas

XIII Dzień Papieski

18 października 2013 roku społeczność Zespołu Szkół w Rudzie-Hucie wzięła udział w apelu z okazji XIII Dnia Papieskiego. Tegoroczne obchody przeżywane były pod hasłem: *Jan Paweł II - Papież Dialogu*. Dzieci i młodzież zaprezentowały montaż słowno-muzyczny wraz z prezentacją multimedialną.

Podczas apelu w imieniu uczniów głos zabrały przewodniczące Samorządu Uczniowskiego Szkoły Podstawowej i Gimnazjum, zapewniając o szacunku dzieci i młodzieży naszej szkoły wobec Jana Pawła II, jak również pragnieniu podążania Jego śladami.

Jan Paweł II nigdy nie bał się rozmawiać. Podejmując dialog zawsze szukał dobra człowieka. Sekretrem Jego owocnego słuchania była modlitwa za każdą spotkaną osobę. Niech przykład życia Błogosławionego Jana Pawła II będzie dla nas wzorem postępowania w codziennym życiu, w relacjach w szkole i w domu.

Agnieszka Walczuk

Narodowe czytanie utworów Fredry

Czwartek, 23 października 2013 r., godzina 10.00. W sali gimnastycznej Zespołu Szkół w Rudzie-Hucie przygotowane stoliki, przykryte starodawnym kilimem, na stołach zabytkowe świeczniki, szkatułki, w ramce portret Aleksandra Fredry, obok kilka utworów tego znanego komediopisarza i jak się okazuje znakomitego poety. Z głośników słychać przepiękną, melancholijną muzykę Antonia Vivaldiego *Cztery pory roku*. W takiej atmosferze zaproszeni goście, młodzież i nauczyciele mieli okazję uczestniczyć w akcji: *Narodowe czytanie utworów Aleksandra Fredry*.

Akcja ta została zainicjowana w 2012 r. przez Prezydenta Bronisława Komorowskiego. Ma popularyzować zarówno czytelnictwo, jak i dzieła najslawniejszych polskich pisarzy. Rok temu odbyła się pierwsza odsłona ogólnopolskiego projektu. W warszawskim Ogrodzie Saskim rozpoczął ją Bronisław Komorowski głośnym czytaniem epepej *Pan Tadeusz* Adama Mickiewicza. Inicjatywa cieszyła się wówczas sporym zainteresowaniem w całym kraju, przyłączyło się do niej wiele miejscowości, czytano w bibliotekach, szkołach, domach kultury, na miejskich placach, rynkach i w domach pomocy społecznej. Czytali aktorzy, muzycy, sportowcy dziennikarze, władze samorządowe, nauczyciele, ekonomiści i każdy, kto chciał.

W bieżącym roku przypada 220. rocznica urodzin Aleksandra Fredry i w związku z tym, czytelnicza akcja była poświęcona właśnie jego dziełom. Fredrę ceniono zawsze za autentyzm, który stanowi jeden z podstawowych walorów jego warsztatu. Realizm Fredrowski sprawia, że jego utwory są wciąż aktualne co do swojej wymowy, stanowiąc dla ich współczesnych odbiorców bogate źródło wiadomości o ludzkich wadach, przywarach i zachowaniach. To, co najistotniejsze w twórczości Fredry, to wyjątkowa umiejętność dostrzegania cech ogólnoludzkich.

W jego utworach w parze z autentyzmem idzie wymieniony humor, sprawiający, że jego dzieła wciąż bawią i śmieszą publiczność. Komizm sytuacji osiąga on przez najrozmaitsze nieporozumienia, granie nie swoich ról, udawanie kogoś innego. Twórca jasno widzi błędy i wady ludzkie, czego nie waha się podkreślać w zachowaniu swoich bohaterów. Świat teatralny Fredry wypełnia plejada postaci oryginalnych, pochodzących z polskiego dworku szlacheckiego, a także z domu mieszczańskiego. Jest tutaj zaprezentowana barwna galeria typów, tj.: Sarmaci, lichwiarze, wojskowi, hulaczczy młodzieńcy, sentymentalne panienki i wyrachowane damy oraz najrozmaitsi słudzy.

Myszę, że ciesząc się twórczością Aleksandra Fredry powinniśmy stale pamiętać o tym, że wielkim wyzwaniem jest to, abyśmy potrafili o współczesnej Polsce, o sobie samych mówić nie tylko z nostalgią, ale także z ironią i dowcipem. W tym roku do czytania zaprosiliśmy gości:

Sekretarz Gminy Marek Słupczyński zaprezentował wiersz *Wspomnienie*, uczennice z kl. 6 Monika i Kasia przypomniały nam wiersz *Paweł i Gawek*, liryk *Zona* przeczytał dyrektor Adam Marszałuk, chwilę rozrywki zapewнили nam Anna Bąk i Mirosław Czwaliniński, nauczyciele, prezentując fragment *Ślubów panieńskich*. Aleksander Fredro pisał też poważne wiersze i wysłuchaliśmy liryku *Ojczyzny* w interpretacji Marty Kordas, dowcip w *Zemście* przedstawił Marek

Tarnowski; Klara i Aniela ze *Ślubów panieńskich*, czyli Karolina Walczuk i Wioletta Adwent, uczennice LO, wypowiedziały się na temat mężczyzn z treścią wiersza z morałem zapoznała nas Aleksandra Panasiuk; Anna Bartoszevska wykazała, że Fredro pisał zabawne utwory i odczytała wiersz *Małpa w kąpielu*, a dodatkowo przygotowała ciekawy rekwizyt; Ewa Tworek odczytała bajeczkę o osiołku.

Młodzież nagradzała występujących gości dużymi brawami. Na końcu organizatorzy podziękowali recytatorom i zachętili do czytania utworów Aleksandra Fredry.

Organizatorami uroczystości były: Alina Brewczyńska i Agnieszka Szczurek – Jokisz.

Anna Bartoszevska

Premiera nowego spektaklu teatru OKO

Słowa to próba dialogu, stawiania pytań i szukania odpowiedzi na temat piękna formy komunikacji, jaka dana jest człowiekowi... Próba ustalenia czy słowo idzie w parze z relacjami międzyludzkimi. A mowa polska? Zachowała swoje piękno?

Premiera spektaklu „Słowa” miała miejsce w Zespole Szkół w Rudzie-Hucie 10 listopada 2013 r. Sytuacja ta była długo wyczekiwany wydarzeniem, zarówno przez nasze najbliższe otoczenie jak i wewnątrz grupy. Mimo tego, że praca nad przedstawieniem trwała ponad rok, to spektakl był wielokrotnie pokazywany przed publicznością (między innymi na Nocy Kultury w Lublinie, w Ulanie-Majoracie – festiwal *Teatr w ogrodzie*, czy w Jarosławiu w trakcie Przeglądu Teatrów Amatorskich *Na Dziedzińcu*). Pokaz premierowy zostawiliśmy jednak dla mieszkańców naszej gminy.

Od pierwszych spotkań i prób wiedzieliśmy, że temat, który obraliśmy, będzie ciężkim i wysoko stawiającym poprzeczkę wyzwaniem. Początkowo koncentrowaliśmy się na „brudach” języka polskiego czyli na neologizmach, zapożyczeniach czy skrótach, ale w trakcie pracy i po wielu dyskusjach stwierdziliśmy, że nasz spektakl nie może być tylko krytyką sytuacji, w której się znajdujemy, wówczas postanowiliśmy skierować nasze działania w stronę relacji międzyludzkich, które ograniczają się do gestów, zachowań, a słowa stają się jedynie narzędziem, niekiedy bronią czy pustymi wyrazami.

W spektaklu występują: **Marcela Dąbrowska, Paulina Iwaniszczuk, Patrycja Piłat, Oliwia Rymarczyk, Aleksandra Sawczuk, Izabela Smal, Aleksandra Walczuk, Karolina Zielińska, Przemysław Kluziak, Patryk Połajdowicz.** Scenariusz i reżyseria: **Marcin Woszczewski.**

Marcin Woszczewski; Teatr OKO

Spotkanie z pisarką Krystyną Wiśnicką W świecie bajek

Dzieci ze Szkoły Podstawowej w Rudzie oraz pierwszoklasiści z Zespołu Szkół w Rudzie-Hucie spotkały się z pisarką Krystyną Wiśnicką. Autorka przyjechała do Rudy-Huty na zaproszenie Biblioteki Publicznej Gminy Ruda-Huta, aby przedstawić i poczytać dzieciom napisane przez siebie bajki.

Pisarka opowiedziała maluchom o tym, jak pierwszą książeczkę pt. W wierszykowym świecie napisała dla swojej wnuczki. Wierszyki zostały opatrzone pięknymi ilustracjami **Anety Rul vel Sochacz** i wydane. Potem pojawił się pomysł na kolejne bajki i tak powstały: *W krainie snów* oraz najnowsza *W pajęczej sieci*. W przygotowaniu są kolejne trzy opowiadania, które ukażą się najprawdopodobniej w przyszłym roku.

Dzieci wysłuchały w wykonaniu autorki opowieści o Ważce porwanej przez pajaka oraz o małym Antosiu, który podczas snu przeżył wiele wspaniałych przygód. Potem dzieci ustawiły się w długiej kolejce po książeczki i autograf pisarki. Pani Krystyna wpisywała się również w pamiętniki przyniesione przez dziewczynki.

Marta Kordas

Reportaż o przeszłości

Historia gminy Ruda-Huta, dzieje ludzi zamieszkujących niegdyś te tereny, a szczególnie Rachmiel Frydland, autor książki pt. *Przeznaczeni na zagładę*, stali się okazją do przyjazdu reportażystki, Magdy Balcerak z Fundacji Głos Ewangelii.

Reportażystka przyjechała do gminy Ruda-Huta po raz pierwszy w październiku 2013 r. Wspólnie z Piotrem Śliwą, który ją gościł, odwiedzili kilku mieszkańców gminy, którzy jeszcze pamiętali postać Rachmiela Frydlanda. Kim był i dlaczego Fundacja Głos Ewangelii się nim zainteresowała? Pochodził z rodziny żydowskiej i zamieszkiwał we wsi Leśniczówka. Dom jego i jego rodziny stał po drugiej stronie budynku mleczarni w Leśniczówce. Była to dość biedna rodzina, jego ojciec, Abram, zajmował się handlem. Jednak jego wojenne losy i przeżycia, jakich doświadczył sprawiły, iż postanowił napisać swoje świadectwo. Książka jest wyrazem rozwoju wiary katolickiej Rachmiela Frydlanda, uwierzenia w Jezusa Chrystusa i przejścia z wiary żydowskiej na chrześcijaństwo. Jednak dla nas jest też wędrówką po okupowanych terenach gminy Ruda-Huta i Chelma, po ścieżkach jakie każdy z nas przemierza codziennie nie znając ich historii.

Po raz kolejny Magda Balcerak z Fundacji Głos Ewangelii przyjechała w listopadzie, aby ponownie spotkać się z ludźmi z tej okolicy. W Bibliotece Publicznej

spotkała się m.in. z Antonim Franeckim, regionalistą, potem w Zespole Szkół z Adamem Marszałukiem, dyrektorem oraz wieloma innymi osobami. Celem ich podróży stało się też odnalezienie miejsca pochówku żony Rachmiela, która została zamordowana podczas okupacji. Miejsce to wskazał im jeden z mieszkańców wsi Leśniczówka.

Pani Magda obiecała, iż po nakręceniu reportażu na pewno trafi on też do zbiorów naszej gminy.

Marta Kordas

Czy warto być aktywnym?

Taki tytuł miała debata, która odbyła się 19 listopada 2013 r., a zorganizowana przez Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Społecznej „Stella” reprezentowane przez: Magdalenę Nadolską oraz Katarzynę Sokołowską - prezesa stowarzyszenia, przy udziale organizacyjnym Gminnego Ośrodka Kultury w Rudzie-Hucie, Biblioteki Publicznej Gminy Ruda-Huta, Koła Gospodyń Wiejskich z Żalina oraz KGW „Rzykantki” z Rudy. Zdarzenie miało miejsce w siedzibie Gminnego Ośrodka Kultury w Rudzie-Kolonii.

Uczestnikami spotkania były kobiety - uczestniczki projektu *Sieć wsparcia partycypacji kobiet na terenach wiejskich* (strona projektu: www.aktynnelokalnie.pl). Wprowadzeniem do debaty był koncert zespołu *Bokoryna* z Żalina. Debata miała charakter rozmowy podczas której mówiliśmy o naszej aktywności, o aktywności różnych osób w naszym środowisku. Wspólnie próbowaliśmy odpowiedzieć na pytania: co nam daje aktywność? czy też może nam przeszkadza w życiu codziennym? jakie znaczenie ma aktywność poszczególnych osób dla nich samych i dla ich najbliższego otoczenia oraz dla środowiska lokalnego, w którym żyją.

Moim zadaniem (jako osoba odpowiedzialna za gminną kulturę) było przeprowadzenie krótkiej prelekcji na temat: „Moje doświadczenia - czy warto być aktywnym?”. W odpowiedzi na powyższe pytanie kilkakrotnie podkreśliłem, jak istotna jest funkcja GOK-u w procesie ujawniania i umacniania aktywności niejed-

nokrotnie skrytej w domach, bez wiary w swoją pasję (niezależnie czy to jest rękodzieło ludowe, poezja do szuflady, malarstwo czy umiejętności wokalne-instrumentalne). Porównałem funkcję GOK-u do „pomostu” pomiędzy tworzeniem dla zabicia czasu, a pokazaniem świata swojej pasji.

W dalszej wypowiedzi dzieliłem się sukcesami zespołów z terenu gminy. Nie pominąłem oczywiście dwóch istotnych wydarzeń, które organizujemy w naszej gminie, tj. *Bolkowania* i *Ogólnopolskiego Festiwalu Teatrów i Monodramistów – Wyżyna Teatralna*.

Na koniec zostawiłem swoją działalność teatralną i Teatr OKO, co pozwoliło mi podzielić się własnymi

doświadczeniami i aktywnością.

Debatę zakończył spektakl *Słowa* w wykonaniu Teatru OKO. Po spektaklu odbyła się krótka dyskusja, w której poruszyliśmy istotę „słowa” w naszym codziennym życiu przez pryzmat relacji międzyludzkich zaprezentowanych w spektaklu.

Cieszymy się, że to spotkanie miało miejsce u nas, w naszej gminie, gdzie mogliśmy gościć aktywnych działaczy z terenu powiatu (między innymi gminy: Dorohusk, Dubienka, Wierzbitca). Debata stała się miejscem wymiany doświadczeń oraz punktem wyjściowym do dalszej współpracy.

Marcin Woszczewski

Olimpiada Eko-Logiczna

Głównym celem projektu pt. Środowiskowa olimpiada eko-logiczna w zakresie segregacji odpadów komunalnych na terenie gminy Ruda-Huta było poszerzenie i utrwalenie wiedzy jak być proekologicznym na własnym podwórku, rozwinięcie zainteresowań ekologicznych i przyrodniczych, dbałość o ochronę środowiska, przybliżenie zachodzących zmian w naturalnym środowisku, zmiana własnych zachowań i przyzwyczajzeń względem otaczającej przyrody.

W ramach realizacji projektu odbyły się cztery spotkania edukacyjne na temat prawidłowej segregacji odpadów komunalnych na terenie gminy Ruda-Huta.

Podczas spotkań pokazano prezentację, obejmującą zagadnienia związane z nowymi zasadami systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, przedstawiono w jaki sposób odczytywać oznakowania na opakowaniach i jak je klasyfikować oraz przybliżono pojęcia dotyczące hierarchii postępowania z odpadami. Swoją wiedzę wspierał prezes Zakładu Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Rudzie-Hucie, **Krzysztof Mazurek**.

W trakcie tych spotkań został ogłoszony konkurs dla mieszkańców gminy Ruda-Huta, realizowany w trzech działaniach: segregacja domowa (podręczna), segregacja zewnętrzna (np.: czy w gospodarstwie jest zorganizowany kompostownik, wydzielone miejsce na odpady, estetyka wokół tych miejsc, a także estetyka całego gospodarstwa) oraz konkurs plastyczny dla dzieci (wykonanie plakatu promującego właściwą segregację odpadów w gminie Ruda-Huta). Każda z tych konkurencji była osobno punktowana, drużyny z największą ilością punktów wchodziły do finału olimpiady.

Zgłosiło się 9 drużyn: Iwaniczy – Ruda (Państwo **Iwaniczy**), Ekologicznie – Logicznie – Rudka (Państwo **Kędzierawscy**), Rafalscy – Ruda-Huta (Państwo **Rafalscy**), Troskliwie Misie – Ruda-Huta (Państwo **Domańscy**), Walusie – Żalin (Państwo **Walcukowie**), Nad – Olki – Żalin (Państwo **Nadolscy**), Koziółki – Żalin (Państwo **Kozłowscy**), Połajdowicze – Rudka (Państwo **Połajdowicze**), Grzyby – Rudka (Państwo **Borowikowie**).

23 października do zgłoszonych drużyn udała się komisja konkursowa w składzie: **Agnieszka Woszczewska** (Urząd Gminy), **Marta Kordas** (Biblioteka Publiczna), **Monika Różańska** (Zakład Usług Komunalnych) w celu oceny i przyznania punktów zgodnie z tabelą punktacji II etapu.

Do następnego etapu projektu zakwalifikowano 5 drużyn z największą ilością punktów: Rafalscy – 10 pkt., Koziółki – 10 pkt., Troskliwie Misie – 9 pkt., Walusie – 9 pkt., Nad-Olki – 9 pkt. Punktacja pozostałych drużyn które nie weszły do finału: Grzyby – 8 pkt., Połajdowicze – 7 pkt., Kędzierawscy – 7 pkt., Iwaniczy – 6 pkt.

27 października 2013 r. w Zespole Szkół w Rudzie-Hucie odbyła się Olimpiada Eko-Logiczna w zakresie segregacji odpadów komunalnych na terenie gminy Ruda-Huta.

W trakcie olimpiady zadano dwie serie pytań z zakresu zasad segregacji odpadów oraz odbyły się zadania sprawnościowe. Polegały one na tym, że każda drużyna musiała posegregować śmieci z wybranego przez siebie worka ze śmieciami na czas.

a następnie musiała zgnieść 28 butelek PET i umieścić je w worku.

Komisja konkursowa w składzie: **Anna Żugaj**, **Agnieszka Woszczewska**, **Marek Słupczyński** podsumowała punkty, w wyniku których wyłoniono zwycięskie drużyny: I miejsce - Koziółki, II miejsce – Walusie, III miejsce - Nad-Olki.

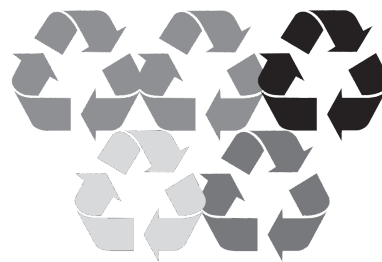
W ramach projektu został zorganizowany konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży: wykonanie plakatu promującego właściwą segregację odpadów na terenie gminy Ruda-Huta. Do konkursu wpłynęło 98 prac plastycznych. Prace oceniała komisja w składzie: **Agnieszka Woszczewska**, **Iwona Borodej**, **Barbara Humeniuk**, według następujących kryteriów: oryginalność pomysłu, ogólny wyraz artystyczny.

Nagrodzono: I miejsce - **Natalia Itrowska**, II miejsce – **Jakub Domański**, III miejsce – **Dawid Huryn**, III miejsce – **Weronika Huryn**. Wyróżniono: **Aleksandra Sawczuk**, **Weronika Adamczuk**, **Julka Baranowska**, **Paweł Mazurek**, **Natalia Piłat**, **Piotrek Łukasik**, **Natalia Giedz**, **Mikołaj Kamiński**, **Bartek Morciś**, **Miranda Lodowska**, **Paweł Hernik**, **Radek Skolski**, **Dominika Mazurek**, **Mateusz Kornatowski**, **Paweł Anasiewicz**, **Bartosz Linde**, **Magdalena Wilkos**, **Natalia Stankiewicz**, **Magda Grzeluk**, **Sylwia Skuć**.

Projekt Środowiskowa Olimpiada Eko-Logiczna w zakresie zasad segregacji odpadów komunalnych na terenie gminy Ruda-Huta był współfinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska w Lublinie Oddział w Chełmie, a realizowany przez Gminny Ośrodek Kultury w Rudzie-Hucie.

Agnieszka Woszczewska

OLIMPIADA EKO-LOGICZNA W ZAKRESIE ZASAD SEGREGACJI ODPADÓW KOMUNALNYCH NA TERENIE GMINY RUDA-HUTA

Podsumowanie 2013 roku w Hutniku

W roku 2013 drużyna Hutnika Ruda-Huta, mimo zagrożenia, utrzymała się w klasie okręgowej. Zdecydował

o tym ostatni mecz sezonu 2012/2013, w którym nasza drużyna po dobrej grze pokonała u siebie drużynę z Fajślawic aż 4-0.

Sezon 2013/2014 rozpoczął się, niestety, po raz kolejny bez podstawowych zawodników: **Dariusza Balcera**, **Pawła Mazura** oraz **Marcina Kozaka**, którzy wyjechali na kilka miesięcy za granicę, co miało wpływ na rezultaty meczów minionej rundy jesiennej. Hutnik – tak samo, jak rok temu – zdobył tylko siedem punktów i zajął trzynaste miejsce w tabeli, co oznacza, że jest w strefie spadkowej. W wielu meczach, mimo przewagi nad drużyną przeciwną, po doskonałej walce brakło szczęścia i wyniki meczów nie były satysfakcjonują-

ce. Być może zabrakło piłkarskiego doświadczenia i zgrania drużyny, ponieważ od tego sezonu, aż sześciu młodych zawodników przeszło do drużyny seniorów (tj. **Karol Pawlak**, **Alan Chmiel**, **Michał Świszcz**, **Szczepan Borysiuk**, **Przemysław Kamiński**, **Szymon Balcerek**).

Pocieszający jest fakt, że w juniorach mamy kilku kolejnych dobrze zapowiadających się graczy. Na pewno na wyróżnienie zasługują: **Piotr Skrypczuk**, **Rafał Antoniewicz** i **Szymon Kordas**, którzy mają niemal 100% frekwencje w jednostkach treningowych.

Już od stycznia 2014 r. rozpocznie się okres przygotowawczy, który zawodnicy zamierzają ciężko przepracować, aby z doskonałą kondycją podejść do rundy wiosennej i utrzymać się w lidze okręgowej.

Elżbieta Czerniakiewicz

Na zdjęciu od lewej: Marcin Kozak, Karol Pawlak, Przemysław Kamiński, Łukasz Toporowski, Szczepan Borysiuk, Damian Krupski, Alan Chmiel, Michał Świszcz, Krzysztof Czerniakiewicz, Szymon Balcerek, Łukasz Krawczyński. Na zdjęciu powyżej trener, Lech Czarniecki.

Wieści z maty Srebro Martyny w Warszawie

Na początku października w Dębicy odbyły się Międzywojewódzkie Mistrzostwa Regionu „C” młodziczek i młodzików w zapasach.

Zdecydowane zwycięstwo odniosła **Anita Durko**, która po trzech wygranych walkach zdobyła złoty medal w kat. wag. do 48 kg. Na piątym miejscu uplasowała się **Martyna Dubij** - 44 kg. i **Przemysław Deneka** - 38 kg. W Mistrzostwach startowali zawodnicy z województwa łódzkiego, podkarpackiego, świętokrzyskiego i lubelskiego.

Dobrze zaprezentowały się również nasze zapasniczki w Mistrzostwach Województwa Młodziczek i Kadetek, które odbyły się w Sułowie koło Szczepieszyna (09.11.2013 r.). Najlepszą zawodniczką w kat. wag. do 44 kg. okazała się **Martyna Dubij**. Srebrny medal zdobyła **Paulina Galus**, a na trzecim miejscu podium stanęły: **Karolina Dubij**, **Klaudia Borysiuk** i **Natalia Dąbrowska**. Do końca roku pozostały jeszcze dwa starty tj. Ogólnopolski Turniej UKS w Warszawie oraz II Mistrzostwa Polski Młodziczek i Młodzików w Raciborzu.

Roman Czwański

Martyna Dubij zdobyła srebrny medal w kategorii wagowej do 44 kg podczas Międzynarodowego Turnieju Uczniowskich Klubów Sportowych Młodziczek w zapasach, który odbył się w dniach 22-23 listopada 2013r. w Warszawie.

Martyna, po dwóch wygranych walkach przez położenie swoich przeciwniczek na łopatkę, uległa następnie nieznacznie na punkty 8 do 6 zawodniczce z Piotrkowa Trybunalskiego. W rezultacie zajęła więc II miejsce.

Dobre, VII miejsce zajęł w Turnieju **Wojciech Deneka** - 73 kg.

Zawody w Warszawie były kolejnym sprawdzianem przed Mistrzostwami Polski Młodziczek i Młodzików, które w tym roku odbędą się w dniach 6-8.12.2013 w Raciborzu.

Roman Czwański

ECHA DZIEJÓW

Początki rzymskokatolickiej parafii w Rudzie-Hucie

Ruda-Huta, miejscowość gminna w powiecie chełmskim, nad rzeczką Gdolanek, dopływem Uherki, wpadającej do rzeki Bug. Ośrodkiem administracji państwowej jest od 1975 r.

Założeniem Rudy-Huty była w XIX wieku śródleśna osada zwana Majdanem, w której istniała niewielka, prymitywna huta szkła. Ona to dała nazwę pierwotną Majdan Huta. Z biegiem lat powstała osada przemysłowa, która w 1921 r. otrzymała funkcjonującą urzędową nazwę Ruda-Huta. Rozwojowi osady, poza występującymi tu surowcami do produkcji szkła, sprzyjała też uruchomiona w 1887 roku linia kolejowa Chelm - Brześć Litewski.

W osadzie, w której żyli i do której ciągle przybywali hutnicy z rodzinami rozwinął się handel prowadzony przez Żydów i rzemiosła towarzyszące - krawiectwo, szewstwo, stolarstwo itp.

W zakresie administracji państwowej wtedy teren obecnej gminy Ruda-Huta należał w różnych częściach do gmin powiatu chełmskiego: Bukowa z s. w Sawinie, Krzywczki, Staw i Świerże.

W zakresie administracji kościoła rzymskokatolickiego teren należał do parafii świerżowskiej pod wezwaniem św. Piotra i Pawła, chełmskiej Rozesłania św. Apostołów, dekanatu chełmskiego i uhruskiej pw. Jana Chrzciciela, dekanatu włodawskiego.

Żyli i żyją na tym terenie wyznawcy kościoła prawosławnego pw. Michała Archanioła, ewangelicko-augsburskiego, polskiego kościoła narodowego pw. św. Mateusza, wolnego kościoła niemieckiego, chrześcijan baptystów, zielonoświątkowego i świadkowie Jehowów. Wyznawcy wymienionych wyznań posiadali i posiadają obiekty, w których gromadzą się na nabożeństwach.

Rzymskokatolicy, którzy w pewnej części jeszcze do początku XX wieku byli grekokatolikami, rozpoczęli starania o budowę świątyni i utworzenia parafii. Starania te wynikały m.in. z dużej odległości od istniejących świątyni, kiepskiego stanu dróg gruntowych m.in. Uhruska.

Pewną swobodę w staraniach dawał też ukaz carski z 1905 r. dotyczący wyznań.

Pierwsze starania rozpoczęto jeszcze przed I wojną światową, spowodowały, że właściciel tutejszej huty szkła - starozakonny Żyd - Uszer Jakub Sygał s. Icka i Cywii, z obszaru swego majątku zgodził się a właściwie ofiarował na rzecz utworzenia parafii 8 mórg gruntu. Miał mawiać, iż woli by hutnicy chodzili do kościoła, niż mieli upijać się w karczmie u Herszka. Dalsze starania i zabiegi zniweczyła I wojna światowa.

Starania wznowiono po zakończeniu wojny, gdy w okolicy zapanował spokój, a Polska po 123 latach niewoli odzyskała niepodległość.

Grupie inicjatywnej przyszedł z pomocą Franciszek Radzikowski¹, organizator i kierownik pierwszej polskiej szkoły w Rudzie-Hucie. W ramach pomocy prowadził korespondencję i dokumentację starań o utworzenie parafii, organizował zebrania.

W pierwszej połowie lipca 1921 r. na placu przy szkole² zgromadzili się mieszkańcy Rudy-Huty, kol. Ruda B, kol. Ruda A cz. I, Chromówki, Gdoli, Marynina, Zardni. Temat zgromadzenia dotyczył starań o utworzenie parafii i budowę świątyni w Rudzie-Hucie³. W spotkaniu, poza mieszkańcami, uczestniczyli: dziekan z Chelma, ks. Wacław Kosior, proboszcz parafii Uhrusk, ks. Piotr Kozakiewicz, proboszcz parafii Świerże, ks. Franciszek Barczak, wójt gminy Świerże, Derkacz⁴ i sekretarz

¹ pracę w tutejszej szkole rozpoczął w 1920 r. Pochodził z Putnowic Dolnych par. Uchanie.

² nie mylić z placem obecnej szkoły. Miejsce trudne do określenia, bo szkoła mieściła się w kilku budynkach.

³ wówczas ta część Rudy-Huty nazywała się kol. Ruda B.

⁴ teren należał do gminy Świerże.

tej gminy.

Podczas zebrania wybrano Komitet, którego zadaniem było prowadzenie wszelkich prac związanych z organizacją parafii i budową kościoła. W skład Komitetu powołano: ks. Piotra Kozakiewicza jako prezesa, Piotra Wołoszyna jako zastępcę prezesa, Jana Czucharskiego z Chromówki jako sekretarza, Józefa Lewczuka jako skarbnika oraz członków: Jana Grzywnę, Michała Kamińskiego (sołtysa z Gdoli a potem wójta gminy Świerże), Jana Heina z Rudy-Huty, Andrzeja Baruka z Rudy, Rękasa, Kujawę (brak imion) i innych (brak nazwisk). Zebranie prowadził Franciszek Radzikowski.

Komitet pozyskał działkę od Uszera Sygała, ale mniejszą niż ofiarowana przed wojną. U. Sygał złożył jednocześnie zobowiązanie o treści: *Ja niżej podpisany Uszer Sygał, właściciel majątku Ruda A, położonego w gminie Świerże powiatu chełmskiego, niniejszym dobrowolnie Odstępuję Kawalek Gruntu z tego mego majątku Wielkości około morga tj. długość 37 prętów od między Rafalskiego i szerokości 14 prętów i 7 1/2 pręta od drogi do wsi Żalin pod budowę Kaplicy względnie Kościoła Rz. Kat. Jednocześnie oświadczam, że do sporządzenia aktu darowizny onego gruntu przed Rejentem stanę na każde żądanie Komitetu Budowy Kościoła w Rudzie Hucie. Ruda Huta dn. 30 sierpnia 1922 roku /-/ U. Sygał. Własnoręczność podpisu U. Sygała zaświadczam d. 30 sierpnia 1922 r. Wójt gminy Świerże /-/ Derkacz. Z oryginałem zgodne. Wójt Gminy /-/ Derkacz. Pieczęć nieczytelna⁵.*

Po latach, w dniu 21 III 1932 r. parafianie: Józef, Lewczuk, Jan Gregorowicz, Jan Grzywna oświadczyli: *U. Sygał zobowiązał się dać pod budowę Kościoła parafialnego 1 m (morgę) pola i 150 prętów kwadratowych pod cmentarz jak również 6 mórg pola na utrzymanie księdza proboszcza i służby kościelnej jako przepisane, nazwy ustawowej, zobowiązanie napisał na piśmie, dołączone do planów kościoła. Swoją darowiznę potwierdził ustnie wobec księdza dziekana chełmskiego (W. Kosiora - F.A.) i wobec P. Starosty Chełmskiego (A. Dąbskiego - F.A.), zobowiązał się stanąć na każde żądanie u rejenta, potwierdzić aktem notarialnym darowiznę⁶. Podpis w/w. Pieczęć okrągła - krzyż w środku, napis w otoku. Proboszcz Rzymskokatolickiej Parafii w Rudzie Hucie. Podpis /-/ ks. Jan Winnicki⁷.*

Projekt na budowę kaplicy drewnianej wykonano w skali 1:100. Plan orientacyjny zatwierdzono tekstem: *No 1547 projekt niniejszy Władza Diecezjalna ze swej strony zatwierdza. Siedlce, 19 kwietnia 1923 roku. Podpisał: Wikariusz Generalny bp Suffragan Podlaski ks. Czesław Sokółowski⁸.*

Przez ten czas wśród wiernych trwała zbiórka pieniędzy. Komitet zebrał... z górą milion marek... i wykupił... drzewia kościółek w Dorohusku w sierpniu 1921 r. Przy zakupie wydatna była pomoc ks. W. Kosiora, dziekana chełmskiego.

We wrześniu elementy rozebranego kościoła w Dorohusku ochotnie przewieziono furmankami do Rudy Huty. Miejscowi rzemieślnicy przy wydatnej pomocy wiernych

zestawili je ...mamy już swoją świątynkę - radowano się - Bogu na chwałę - ludziami na pożytek...⁹

Kolejne działania to wyposażenie świątynki oraz sprowadzenie księdza.

Główny ołtarz z Matką Boską Częstochowską i św. Stanisławem bpm i męczennikiem pochodziły ze zlikwidowanego w 1909 r. kościoła w Żalinie¹⁰. Stąd pochodziły też inne obrazy o nieznannej treści. Monstrancja pochodziła z pounickiej cerkwi w Świerżach, trafiła tutaj „tajemną drogą”. Część wyposażenia pochodziła z darów

5 oryginał w aktach parafii Ruda-Huta. Zapis zgodny z oryginałem.

6 *Przeгляд Chełmski Katolicki, nr 1/1929, str. 6... owszem wspierał pewnymi ofiarami ... nie zdołał jednak ... dokończyć swej ofiary, usprawnić rejentalnie i hipotecznie. Śmierć przecięła pasmo jego żywota. Zmarł 22.11.1928 r. - USC Chelm.*

7 oryginał w aktach parafii rzymskokatolickiej w Rudzie-Hucie.

8 tamże. Był to teren diecezji siedleckiej.

9 *Więści Chełmskie, nr 3/1923.*

10 Żalin był siedzibą parafii świerżowskiej w latach 1886 - 1909.

No 150.

Henricus Przezdziecki

S. THEOL. DOCTOR

DEI ET S. SEDIS APOSTOLICAE GRATIA

EPISCOPUS PODLACHIENSIS.

Omnibus ac singulis has litteras lecturis aut inspecturis ac praecipue fidelibus ad ecclesiam *parochialem in Ruda-Huta* huius dioeceseos, notum testatumque facimus, a Sancta Sede Apostolica olim eidem ecclesiae concessas fuisse Indulgentias plenarias in perpetuum diebus, qui sequuntur, lucrandas: nunc vero, ad supplicem instantiam Nostram, per decretum S. Penitentiariae de die 7 Novembris 1923 an. Nr. 1858/23, concessas esse item Indulgentias in perpetuum plenarias diebus, qui sequuntur *S. Stanislaus Episcopi et Mart.*

Mandamus proinde, ut praesens instrumentum in loco patentis sacristiae affigatur atque disposito statuti 187 Synodi Dioeceseanae Podlachiensis 1923 an. adamussim servetur.

In quorum fidem etc....

Datum in Siedlce, die *1 Septembris* 1924 an.

VICARIUS GENERALIS
Episcopus Auxiliarius Podlachiensis

+ Czesław Sokółowski

Canclarius Curiae

S. S. Praelatus Domesticus, Canonicus Cap. Cathedralis

okolicznych starych parafii. Sporo zakupiono za zebrane datki.

Starając się o księdza, składano wizyty w Kuriach Lubelskiej i Siedleckiej. Brak księży zmuszał do czekania.

Wreszcie.... W dniu 19 marca 1923 roku odbyło się poświęcenie nowo pobudowanego kościoła drewnianego w Rudzie-Hucie. Poświęcenia dokonał ks. Łęga, pierwszy proboszcz utworzonej parafii w Rudzie-Hucie, w asystencji ks. Piotra Kozakiewicza, proboszcza parafii Uhrusk. O godzinie 1-wszej po południu przybył pociągiem na tę okoliczność ks. dziekan z Włodawy. Dzień ten był wolnym od nauki i dziatwa szkolna wraz z nauczycielstwem udała się do kościoła. Podczas sumy nauczycielstwo wspólnie z chórem parafialnym, który przybył z Chełma, wykonali pieśni religijne. 19 marca by dniem radosnym, dniem w którym spełniły się wieloletnie marzenia miejscowej ludności, myśl bowiem tworzenia nowej parafii i pobudowanie kościoła w Rudzie-Hucie powstała była szereg lat przed wojną. Dokonany akt nabiera tem większego znaczenia, że stało się to na Chełmszczyźnie, gdzie lud, broniąc się przed zaborcą, uratował nie tylko katolicyzm ale i polskość¹¹.

11 kronika szkoły powszechnej w Rudzie-Hucie, autor Franciszek Radzikowski.

Ksiądz Leon Łęga przybył z diecezji kamienieckiej na Podolu (Ukraina).

12 kwietnia 1923 r. bp diecezji podlaskiej dr Henryk Przeździecki, powołał parafię Ruda-Huta, a erygował ją dekretem z 1 maja 1923 r.

Natomiast w 1924 r., na mocy decyzji Stolicy Apostolskiej, dekretu z dnia 7 listopada 1923 r., biskup diecezji podlaskiej przyznał kościołowi parafialnemu w Rudzie-Hucie prawo organizowania zupełnych wiecznych odpustów. Odbywać się one mają w dniu św. Stanisława, biskupa i męczennika (8 maja)¹².

Po latach starań i oczekiwań w Rudzie-Hucie powstała parafia pw. św. Stanisława bpa i męczennika. Po latach dodano drugie wezwanie - Niepokalanego Serca NMP. Parafia jest jedną z dwu funkcjonujących na terenie gminy Ruda-Huta.

grudzień 2013 r.

Antoni Franecki

12 wolne tłumaczenie z łaciny dekretu bpa H. Przeździeckiego. akt nr 3150/1924. Siedlce, 1 września 1924.

Świadectwo miejsca

W sobotę, 5 października 2013 r. w Rudzie, gmina Ruda-Huta, chełmscy archeolodzy, pod kierunkiem Wojciecha Mazurka dokonali wykopaliska i uratowali skarb. Stanowią go przedmioty pochodzące z XVIII w., które w poprzednich stuleciach służyły do odprawiania nabożeństw i spełniania posług religijnych kościoła greko-katolickiego (unickiego) i prawosławnego. Zachowane, m.in. puszki na komunikanty (opłatki komunijne) dowodzą, że część uratowanych przedmiotów używana była w cerkwi unickiej.

Pierwszą drewnianą cerkiew zbudowano na tym terenie w XVI w. Utworzono też parafię. Do 1875 r. była cerkwią parafii unickiej, potem parafii prawosławnej pw. Michała Archaniola (święto 21 listopada). Uratowane przedmioty zgromadzone w drewnianej skrzyni z okuciem i zakopano na terenie przycerkiewnym w Rudzie. Dzięki temu, uchroniono przedmioty sakralne przed zniszczeniem podczas działań wojennych w latach 1914 - 1918. Przez te okolice w roku 1915, 1. 2. 3. sierpnia przechodził front. Ruda przez te trzy dni była siedzibą sztabu korpusu rosyjskiego. Wokół trwały walki, całkowicie spalono Rudkę, Korczuńsk (między Jazikowem a Żalinem).

Przed wybuchem I wojny światowej władze ówczesnej guberni chełmskiej ewakuowały z Chełma swe urzędy i urzędników w głąb Rosji. Duchowni prawosławni też mieli ewakuować się po zabezpieczeniu

wyposażenia świątyni.

Można przypuszczać, że ukrycia wykopanych przedmiotów dokonał Dymitrij Aleksandrowicz Kraszkowski (1872-1922), pełniący funkcję proboszcza tej parafii. Trudno określić, czy ktoś jeszcze w tym uczestniczył i kiedy dokładnie nastąpiło ukrycie. Ks. Kraszkowski ewakuował się 29 lipca, zaś jego żona Ludmiła z d. Wróblewska, z siedmiorgiem dzieci, wiele tygodni wcześniej (prawdopodobnie w maju).

Fakt ukrycia musiał być okryty wielką tajemnicą. W przeciwnym razie nastąpiłoby wcześniejsze wydobycie ukrytych przedmiotów. Ukrywający ks. Kraszkowski nie wrócił po wojnie w te okolice. Zmarł w Moskwie.

Drewniana cerkiew, podczas przejścia frontu i walki w okolicy, została uszkodzona i nigdy nie odbudowana.

Na ukryte skarby natrafił Stanisław Błaszczak podczas prac polowych. Zdając sobie sprawę z ewentualnej wartości odkrycia utrzymał ten fakt w tajemnicy. Uchronił ukryte przedmioty przed rozgrabieniem przez amatorów, dzięki temu przed zniszczeniem i utratą „świadectwa” tego miejsca.

Stąd też należą się panu Błaszczakowi i jego najbliższemu stokrotne podziękowania i wyrazy szacunku.

Wielu mieszkańców gminy Ruda-Huta z zainteresowaniem będzie oczekiwać opisu i pełnej informacji o uratowanych elementach „skarbu”.

Należy dopilnować, aby pokaz tych przedmiotów po ich renowacji, odbył się na terenie naszej gminy. Przez to uświadomił mieszkańcom bogactwo przeszłości tego terenu.

Antoni Franecki

Rudniacy

Wiosną 1996 r. w Gminnym Ośrodku Kultury w Rudzie-Hucie (ówcześnie Wiejskim Domu Kultury w Rudzie) spotkały się dwie osoby: **Bogusława Smal**, kierownik WDK i **Feliks Król** muzyk, instrumentalista, kompozytor. W efekcie rozmowy padł pomysł: *A może by założyć kapelę?* Od pomysłu do realizacji ubiegło dosłownie kilka chwil i tak powstała kapela, która w obecności rodziców chrzestnych: **Alicji Kędzierskiej** i **Kazimierza Smala** przyjęła nazwę „Rudniacy”. Nikt wówczas nie przypuszczał, że zespół ten będzie naczelną formacją promującą gminę Ruda-Huta, powiat, czy województwo. Zarówno na terenie kraju jak i poza jego granicami, nikt nie zastanawiał się czy zespół będzie odnosił sukcesy. Liczyła się pasja do muzyki ludowej, chęć do wspólnej pracy, gdzie podstawowym celem było spotkać się, pobyć ze sobą, pograć i pośpiewać.

Próby zespołu przez pierwsze 9 lat odbywały się we wtorki, natomiast w kolejnych latach w czwartki. Kierownikiem od samego początku jest Feliks Król, nie tylko założyciel kapeli, ale osoba, która oddała całego siebie, aby poziom wokально-instrumentalny zespołu był najwyższy.

Pierwszy skład kapeli: **Feliks Król** – trąbka, **Alicja Kisiel** – wokal, **Maria Szybista** – wokal, **Stefania Sawicz** – wokal, **Kazimiera Panasiuk** – wokal, **Józef Kuziōła** – akordeon, **Jan Majewski** – skrzypce, **Bolesław Dąbrowski** – skrzypce, **Jan Waseńczuk** – bęben, **Krzysztof Kuczyński** – akordeon.

Skład ten, jak to zazwyczaj bywa, (przy tego typu działalności), rotował, chociaż z perspektywy czasu możemy stwierdzić, że te zmiany były niejednokrotnie podyktowane sytuacjami losowymi i tym, czego nie uniknie nikt z nas...

W ciągu ostatnich 18 lat w zespole występowali:

Krystyna Czerniakiewicz, Maria Szybista, Czesław Metysek, Stefania Sawicz, Kazimiera Panasiuk, Grażyna Farfus, Władysław Arciszewski, Adam Choma, Krzysztof Król, Edmund Brzozowski. Ś.P.: **Jan Waseńczuk, Bolesław Dąbrowski, Krzysztof Kuczyński, Jan Palec, Jan Chmiel, Jan Majewski,**

Ci wszyscy ludzie przyczynili się do licznych sukcesów *Kapeli Rudniacy*; spośród wielu mniejszych i większych nagród wymieniamy te najważniejsze:

1997 – III Przegląd Piosenki i Przysięwki Ludowej w Rejowcu – I miejsce

1998 – IV Przegląd Piosenki i Przysięwki Ludowej w Rejowcu – II miejsce, XVI Wojewódzki Przegląd Zespołów Śpiewaczych - Chełm – wyróżnienie,

1999 – I Regionalny Przegląd Piosenki i Przysięwki Ludowej - Rejowiec – I miejsce, Powiatowy Przegląd Twórczości Artystycznej Wsi - Chełm – wyróżnienie, XVIII Wojewódzki Przegląd Zespołów Śpiewaczych - Chełm – wyróżnienie,

2000 – II Regionalny Przegląd Piosenki i Przysięwki Ludowej - Rejowiec – II miejsce, XIX Regionalny Przegląd Zespołów Twórczości Artystycznej Wsi - Chełm – wyróżnienie,

*A nasza Kapela to słynie wokóło
Bo gramy, śpiewamy, bo gramy, śpiewamy,
Rażno i wesóło.
(słowa „Piosenka o Kapeli”)*

2001 - III Powiatowy Przegląd Zespołów Śpiewaczych - Chełm – wyróżnienie
2002 - I Nadbużańskie Spotkania Folklorystyczne w Sokolowie Podlaskim – nagroda, IV Powiatowy Przegląd Zespołów Śpiewaczych w Chełmie – wyróżnienie, II Powiatowy Przegląd Pieśni Religijno Ludowych – II nagroda, X Regionalny Przegląd Piosenki i Przysięwki Ludowej w Rejowcu – III miejsce,

2010 - XI Jesienny Przegląd Twórczości Artystycznej Seniorów 2010 w Chełmie – I miejsce, XI Jesienny Przegląd Twórczości Artystycznej Seniorów 2010 w Dęblinie – nagroda.

Wśród członków kapeli nie zabrakło osób, które zostały uhonorowane medalami „Zasłużony dla Kultury Polskiej”, nadawanymi przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W roku 2011 odznaczeni zostali: Feliks Król i Alicja Kisiel, natomiast w 2013 medal otrzymał Józef Kuziōła.

Obecny skład kapeli to: Feliks Król – trąbka; Alicja Kisiel – wokal; i Kazimiera Cechmistrzuk – wokal; Józef Kuziōła – akordeon; Jan Kuziōła – akordeon; Edward Tulikowski – bęben.

24 października 2013 r. w Gminnym Ośrodku Kultury w Rudzie-Kolonii odbyło się uroczyste podsumowanie działalności kapeli w latach - 1996-2013. Było to spotkanie w gronie założycieli, przyjaciół, członków kapeli tych byłych i aktualnych. Spotkanie to miało charakter refleksji, podsumowania dotychczasowych dokonań i wspomnienia wspólnie przeżytych chwil, koncertowania czy wypraw Nyską. Nie zabrakło też momentów zadumy w holdzie Tym, którzy odeszli...

Dla nas Kapela Rudniacy to niespotykany przykład przyjaźni połączonej z pasją i chęcią do wspólnego działania, to uosobienie pokory wobec widza, słuchacza. To przykład lokalnego patriotyzmu i bezinteresownego działania na rzecz Gminy. Kapela Rudniacy to przede wszystkim ludzie, którzy potrafili poświęcić siebie dla dobra innych. To wzorzec do naśladowania dla tego typu formacji i nie zrozumie tego ten, kto choć raz nie wszedł na scenę i nie poczuł ciarek na plecach z powodu radości innych.

Iwona Matejuk

Wydawca: Biblioteka Publiczna Gminy Ruda-Huta, ul. Niepodległości 36, 22-110 Ruda-Huta, e-mail: biblioteka@rudahuta.pl, www.biblioteka-rudahuta.pl

Korekta: Maria Wróblewska

Skład: Marta Kordas

Druk: A3 Drukarnia Przemysław Litwiniuk, ul. Szkolna 4/4, 22-100 Chełm